

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 /ISO 9001:2015

Кафедра фізичної культури, спорту та реабілітації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДТЕУ

(пост. п. 7 від 27.06 2024 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

СПОРТИВНІ СПОРУДИ ТА УСТАТКУВАННЯ /
SPORTS FACILITIES AND EQUIPMENT

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2024

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Укладач: **Колумбет О.М.** доктор педагогічних наук, професор

Програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної культури, спорту та реабілітації від «02» травня 2024 р., протокол №14.

Рецензенти:

Г.В.КОРОБЕЙНИКОВ, завідувач кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор біологічних наук, професор;

В.Г.ГАМОВ, завідувач кафедри фізичної культури, спорту та реабілітації Державного торговельно-економічного університету.

С.І.БОБРОВНИК, начальник Київського міського відділення (філії) Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України

**СПОРТИВНІ СПОРУДИ ТА УСТАТКУВАННЯ /
SPORTS FACILITIES AND EQUIPMENT**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Спортивні споруди та устаткування» призначена для здобувачів ДТЕУ освітнього ступеня «бакалавр» денної та заочної форм навчання галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», спеціалізація «Спортивний менеджмент».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з наступних розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Спортивні споруди та устаткування» є озброєння здобувачів вищої освіти теоретичними, методичними знаннями, практичними вміннями та навичками в області експлуатації спортивних споруд та устаткуванні у них, необхідними для успішної професійної діяльності.

Завдання дисципліни «Спортивні споруди та устаткування»:

1. Створити загальне уявлення про сучасні теоретичні концепції створення та використання матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту.
2. Прищепити практичні навички у виявленні та умінні обґрунтувати оптимальні умови та доцільні форми функціонування різних видів рухової діяльності на спортивних спорудах.
3. Навчити методиці експлуатації спортивних споруд для вирішення завдань раціонального використання спортивного устаткування.

Предметом навчальної дисципліни «Спортивні споруди та устаткування» є теоретичні основи використання матеріально-технічної бази спортивних споруд, обладнання, приміщень та спеціально обладнаних ділянок місцевості, призначених для занять фізичною культурою та спортом.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.

Знати:

- історію розвитку спортивних споруд у світі та в Україні;
- сучасний стан розвитку спортивних споруд в Україні;
- класифікацію спортивних споруд;
- основні терміни і назви у сфері спортивних споруд і обладнання;
- види спортивних споруд і особливості їх розташування;
- вимоги безпечної експлуатації спортивних споруд;
- правила зберігання спортивного обладнання та інвентарю;
- правила облаштування тренажерних залів;
- поділ спортивних споруд на групи та категорії;
- методику застосування спортивних споруд, обладнання та інвентарю з метою фізичного удосконалення людей різного віку, різної спортивної та фізичної підготовленості.

Вміти:

- раціонально експлуатувати спортивні споруди, обладнання та спортивний інвентар;
- застосовувати набуті знання, уміння, навички в практичній роботі фахівця зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт;
- забезпечувати безпеку спортсменів та глядачів на спортивних об'єктах;
- підібрати засоби і методи для проведення практичних занять з видів спорту.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Спортивні споруди та устаткування» як вибіркова освітня компонента забезпечує оволодіння здобувачами вищої освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Спортивний менеджмент (ОС бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст	Номер теми, що розкриває компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	3, 5, 15
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
19	Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.	1, 4
20	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	2, 4, 7, 14
21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	5, 6, 8-17

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сучасні уявлення про матеріально-технічну базу, що функціонально зорієнтована для роботи спеціаліста з фізичної культури та спорту.

Дисципліна «Спортивні споруди та устаткування» – наукова та навчальна дисципліна, її взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Предмет та завдання курсу. Головні принципи і методи вивчення. Короткі історичні відомості про спортивні споруди. Сучасні стадіони та олімпійські об'єкти. Спортивні споруди у країнах Європи та в Україні. Сучасний стан матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту в Україні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 1-8].

Додатковий: 1 [с. 1-8], 2 [с. 2-9].

Інтернет-ресурси: 1, 3, 12, 25, 26.

Тема 2. Поняття про спортивну споруду, її класифікація, категорійність та паспортизація.

Поняття про спортивну споруду. Класифікації фізкультурно-спортивних споруд. Структура спортивної споруди. Основні класи спортивних споруд та їх різниця. Документація, яка необхідна для встановлення класу спортивної споруди. Класифікація фізкультурно-оздоровчих центрів та їх завдання. Категорії спортивних споруд. Облікова картка спортивної споруди. Паспорт спортивної споруди. Розділи паспорту спортивної споруди. Види обліку на спортивних спорудах. Документи і форми обліку на спортивних спорудах. Планування роботи на спортивних спорудах та її документація.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 8-10].

Додатковий: 1 [с. 8-12], 2 [с. 9-13].

Інтернет-ресурси: 2, 4, 5, 17.

Тема 3. Мережа спортивних споруд у містах і селах.

Сучасна концепція системи фізкультурного обслуговування населення. Основні поняття та положення сучасної системи фізкультурного обслуговування населення міста. Принципи формування та функціональна спрямованість сучасної системи фізкультурного обслуговування населення міста. Мережа спортивних споруд обслуговування населення міста. Планувальна модель міста. Принципи організації та розташування спортивних споруд в містах. Планувальна модель сільського району. Принципи організації та розміщення центрів обслуговування населення сільського району. Види планування мережі спортивних споруд у сільському районі. Розрахунок перспективних показників площі спортивних споруд для певної кількості населення сільського району. Методика оперативного

планування мережі спортивних споруд в містах та сільській місцевості. Розрахунок складу та кількості спортивних споруд, спортивних комплексів та спортивних центрів для міста та сільського району.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 10-12].

Додатковий: 1 [с. 12-16], 2 [с. 13-19].

Інтернет-ресурси: 14, 16, 20, 24.

Тема 4. Основи організації проєктування та будівництва спортивних споруд.

Основні положення проєктування спортивних споруд. Мета, завдання, учасники проєктних робіт. Вихідні дані для проєктування спортивної споруди. Вибір проєкту спортивної споруди. Завдання на проєктування спортивної споруди. Проєктно-кошторисна документація спортивної споруди. Основні показники проєктів спортивних споруд. Порядок прийняття проєктних робіт. Загальні положення будівництва. Мета, завдання, учасники будівництва спортивної споруди. Форми та способи будівельних робіт. Технологія будівництва спортивних споруд. Виконавча документація. Спортивно-технологічне проєктування. Розробка функціонально-технологічних схем і планів спортивних споруд. Основи організації та будівництва простих фізкультурно-спортивних споруд.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2 [с. 16-72], 3 [с. 12-18].

Додатковий: 1 [с. 16-18], 2 [с. 19-22].

Інтернет-ресурси: 1, 6, 11, 21.

Тема 5. Організаційно-методичні основи експлуатації спортивних споруд.

Функціональна призначення спортивної споруди. Організаційні основи діяльності спортивної споруди. Критерії та показники діяльності спортивної споруди. Технологічна експлуатація спортивної споруди та її устаткування. Технічна експлуатація спортивної споруди та її устаткування. Технічне обстеження обладнання, інвентаря та конструкцій спортивної споруди. Ремонт спортивної споруди, її обладнання та устаткування (коротко). Правила пожежної безпеки на спортивних спорудах, їх дотримання у процесі експлуатації спортивної споруди.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 18-22].

Додатковий: 1 [с. 18-21], 2 [с. 22-24].

Інтернет-ресурси: 7, 8, 9.

Тема 6. Функціональні основи розміщення обладнання спортивних

споруд та комплексів.

Вимоги до спортивного обладнання та спортивного інвентаря. Принципи конструювання спортивного інвентаря та спортивного обладнання. Загальні положення ергономіки. Стаціонарне та пересувне спортивне обладнання. Вимоги до електронного та точного механічного обладнання, приладів. Обов'язки технічних служб. Основні принципи розміщення спортивного обладнання. Нормативна відстань між спортивним інвентарем та спортивним обладнанням. Параметри спортивного інвентаря та спортивного обладнання. Основні схеми розміщення спортивного обладнання та спортивного інвентаря в спортивних спорудах. Кольорове рішення при оформленні інтер'єру спортивної споруди. Вибір матеріалів для оздоблення. Освітлення. Підбір спортивного інвентаря та спортивного обладнання.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 22-24].

Додатковий: 1 [с. 21-26], 2 [с. 22-29].

Інтернет-ресурси: 10, 19.

Тема 7. Фізкультурно-спортивні споруди для закладів дошкільного виховання.

Планувальні елементи фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання. Класифікація та характеристика фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання. Елементи обладнання фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання. Оснащення різних майданчиків, різних приміщень і спортивних залів. Класифікація та характеристика обладнання фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання. Характеристика будівельних конструкцій фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання. Особливості спортивного обладнання та використання різних майданчиків, ігрових зон, різних приміщень та фізкультурно-спортивних споруд для закладів дошкільного виховання відкритого та закритого типів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 24-26].

Додатковий: 1 [с. 26-33], 2 [с. 33-36].

Інтернет-ресурси: 13, 15, 18.

Тема 8. Фізкультурно-спортивні споруди для навчальних закладів.

Класифікація та характеристика фізкультурно-спортивних споруд для навчальних закладів. Елементи організації фізкультурно-спортивних споруд для навчальних закладів. Оснащення фізкультурно-спортивних споруд для навчальних закладів. Спортивні тренажери та технічні засоби навчання. Конструктивні особливості встановлення та кріплення обладнання у спортивних залах. Характеристика спеціального покриття місць занять на

фізкультурно-спортивних спорудах для навчальних закладів. Допоміжні приміщення та допоміжні споруди. Класифікація і характеристика допоміжних приміщень та допоміжних споруд. Особливості приміщень для обслуговування здобувачів середньої та вищої освіти.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 26-28].

Додатковий: 1 [с. 33-36], 2 [с. 36-39].

Інтернет-ресурси: 7, 8, 23.

Тема 9. Фізкультурно-спортивні споруди спеціалізованих установ.

Планувальні елементи фізкультурно-спортивних споруд спеціалізованих установ. Класифікація та характеристика фізкультурно-спортивних споруд спеціалізованих установ. Елементи організації занять на фізкультурно-спортивних спорудах спеціалізованих установ. Оснащення та будівельні конструкції спортивних майданчиків, різних приміщень та спортивних залів. Класифікація та характеристика обладнання фізкультурно-спортивних споруд спеціалізованих установ: нормативні показники забезпеченості. Характеристика конструкцій фізкультурно-спортивних споруд спеціалізованих установ. Особливості обладнання та використання спортивних майданчиків, різних приміщень на фізкультурно-спортивних спорудах спеціалізованих установ.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 28-30].

Додатковий: 1 [с. 36-40], 2 [с. 39-42].

Інтернет-ресурси: 7, 8, 24.

Тема 10. Фізкультурно-спортивні споруди для занять туризмом.

Сутність поняття спортивного туризму та його різновиди. Класифікація та характеристика місць занять та спортивних споруд: трас, маршрутів, спортивних зон. Функціональна відповідність місць занять, їх планувальні елементи та їх взаємозв'язок. Оснащення та будівельні конструкції місць занять пішохідним туризмом. Допоміжні приміщення та допоміжні споруди. Особливості спортивного обладнання, утримання та обслуговування споруд для занять туризмом.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 111-209], 3 [с. 30-34].

Додатковий: 1 [с. 40-46], 2 [с. 42-44].

Інтернет-ресурси: 7, 8, 22.

Тема 11. Фізкультурно-спортивні споруди за місцем проживання та відпочинку населення.

Класифікація та характеристика споруд для щоденних занять фізичною

культурою та спортом населення міста. Спортивне обладнання, будівельні конструкції та покриття фізкультурно-спортивних споруд. Вибір спортивного обладнання та спортивного інвентаря. Будівельні конструкції, монтаж та кріплення їх. Конструкції та покриття місць занять фізичною культурою та спортом. Особливості оснащення місць занять фізичною культурою та спортом. Вибір майданчика.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 30-32].

Додатковий: 1 [с. 46-48], 2 [с. 44-48].

Інтернет-ресурси: 7, 8, 26.

Тема 12. Фізкультурно-спортивні споруди для осіб з обмеженими можливостями.

Класифікація та характеристика фізкультурно-спортивних споруд для осіб з обмеженими можливостями. Елементи обладнання фізкультурно-спортивних споруд для осіб з обмеженими можливостями. Нормативні показники фізкультурно-спортивних споруд для осіб з обмеженими можливостями. Оснащення та специфічні конструкції місць занять для осіб з обмеженими можливостями. Класифікація та характеристики обладнання фізкультурно-спортивних споруд для осіб з обмеженими можливостями. Особливості облаштування та використання спортивних майданчиків, ігрових зон, різних приміщень та спортивних споруд для осіб з обмеженими можливостями.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 32-34].

Додатковий: 1 [с. 48-50], 2 [с. 48-50].

Інтернет-ресурси: 14, 15, 22.

Тема 13. Виробничі фізкультурно-оздоровчі та реабілітаційні споруди та центри.

Класифікація та характеристика виробничих фізкультурно-оздоровчих та реабілітаційних споруд. Місця активного та пасивного відпочинку населення. Спортивні зали та різні приміщення для оздоровчих та реабілітаційних процедур. Обладнання та конструкції виробничих фізкультурно-оздоровчих та реабілітаційних споруд. Обладнання та інвентар виробничих фізкультурно-оздоровчих та реабілітаційних споруд. Спеціальне обладнання для процедур та спортивні тренажери. Покриття та оздоблення місць занять виробничих фізкультурно-оздоровчих та реабілітаційних споруд. Особливості облаштування та використання оздоровчих та реабілітаційних центрів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3 [с. 34-36].

Додатковий: 1 [с. 51-53].

Інтернет-ресурси: 7, 8.

Тема 14. Спортивні споруди для занять певними видами спорту.

Планувальні елементи спортивних споруд та місць для занять спортом. Класифікація та термінологія спортивних споруд з видів спорту. Площинні та об'ємні планувальні елементи, що утворюють спортивні споруди та місця для занять спортом. Обладнання спортивним інвентарем, спортивно-технологічні засоби оснащення місць занять та спортивних змагань. Табельне оснащення спортивних споруд та місць для занять спортом. Принципи добору та розміщення засобів оснащення на спортивних спорудах та на місцях для занять спортом. Будівельні конструкції та спеціальні покриття спортивних споруд з видів спорту. Характеристика будівельних конструкцій, що утворюють спортивні споруди та місця для занять спортом. Вибір покриття та умов для спортивних споруд з видів спорту. Критерії та показники конструктивних рішень, що впливають на техніку самого виду спорту та результати в ньому. Допоміжні приміщення та споруди для спортивних занять з видів спорту. Класифікація та загальні вимоги до приміщень та споруд для обслуговування спортсменів. Оснащення спортивним обладнанням та спортивним інвентарем спортивних споруд з видів спорту. Планувальні елементи, розрахунок місткості. Планово-розрахункові показники кількості спортсменів та режим експлуатації спортивних споруд з видів спорту. Профілактика та ремонтні роботи на спортивних спорудах. Особливості утримання та обслуговування місць для спортивних занять з видів спорту та спортивних змагань.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 8-44].

Додатковий: 1 [с. 53-56].

Інтернет-ресурси: 9, 10, 17.

Тема 15. Спортивні споруди для спеціалізованих спортивних шкіл, спортивних центрів та спортивних баз.

Класифікація та характеристика спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, центрів та баз олімпійської підготовки. Планувальні елементи спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спортивних центрів та баз олімпійської підготовки. Особливості оснащення та будівельних конструкцій місць занять для занять спортом. Обладнання, спеціальне устаткування та спортивний інвентар спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спортивних центрів та баз олімпійської підготовки. Особливості конструктивних рішень при формуванні спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спортивних центрів та баз олімпійської підготовки.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 45-64].

Додатковий: 1 [с. 56-58].

Інтернет-ресурси: 9, 10, 17, 19.

Тема 16. Спортивні споруди для Олімпійських ігор.

Характерні риси та особливості різних спортивних об'єктів для Олімпійських ігор. Класифікація, характеристика і особливості обладнання спортивних споруд для Олімпійських ігор. Планувальні елементи місць змагань та спортивних споруд для Олімпійських ігор. Класифікація та характеристика спортивних споруд для Олімпійських ігор. Елементи організації місць змагань та спортивних споруд для Олімпійських ігор. Нормативні показники забезпеченості спортивними спорудами Олімпійських ігор. Оснащення і конструкції спортивних майданчиків, різних приміщень, спортивних залів, спортивних споруд, спортивних трас. Нормативні показники забезпеченості обладнанням спортивних споруд для Олімпійських ігор. Характеристики будівельних конструкцій, спортивних споруд, покриття спортивних споруд та спортивних трас.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1 [с. 64-224].

Додатковий: 1 [с. 58-76].

Інтернет-ресурси: 9, 10, 17, 19.

5 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Буговик О.О. Туристичні споруди та особливості їх будівництва. Київ: Наукова думка, 2018. 266 с.
2. Пчелов В. М. Основи проектування спеціалізованих спортивних споруд. Навчальний посібник для студентів очної і заочної форм навчання. Дніпро, ВІП-Принт, 2017. 79 с.
3. Чабаненко І.Л., Борисов Є.В., Омельченко О. Спортивні і фізкультурно-оздоровчі споруди. Навчальний посібник з дисципліни «Спортивні споруди». Дніпро, 2016. 64 с.

Додатковий:

1. Міщак О.І., Омельченко О.С. Збірник лекцій з дисципліни «Спортивні споруди і обладнання». Дніпро: Стандарт-Сервіс, 2015. 80 с.
2. Міщак О.І., Омельченко О.С. Комп'ютерний практикум з дисципліни «Спортивні споруди», Вінниця: Твори, 2017. 50 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://historv-thema.com/kratkava-istoriva-rvitsarskih-turnirov-na-primere-frantsii/>
2. <https://proshloe.com/mech-pero.html>
3. <https://infopedia.su/15xc037.html>
4. <http://stadiums.at.ua/news/2020-06-04-40398>
5. http://stadiums.at.ua/_nw/401/82672804.jpg
6. http://stadiumdb.com/stadiums/swe/stockholms_stadion
7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2015-%D1%80#Text>
8. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
9. https://zik.ua/article/velvke_budivnytstvo_vaki_ambitni_planv_postavvv_pered_soboiu_uriad_honcharuka_i_pishov_u_vidstavku_961258
10. <https://euro.com.ua/football/2020/05/06/v-ukraine-startovala-programma-ukraina-chempion/>
11. <https://www.president.gov.ua/documents/decrees>
12. <http://stadiums.at.ua/news/2013-11-26-15415>
13. <https://www.footboom.com/ukrainian/first/1588326647-akademiva-rukha-primer-dlia-podrazhaniva-ona-mozhet-dat-impuls-razvitiyu-detskogo-futbola.html>
14. <https://www.spalace.com.ua/history/>
15. <http://www.info-librarv.com.ua/books-text-10337.html>
16. <https://vechirniv.kviv.ua/news/37586/> манеж
17. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
18. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va507565-00#Text>
19. <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/58.1.-DBN-V.2.2-9-2009.-Budinki-i-sporudi.-Gromadski-bu.pdf>
20. https://dbn.co.ua/load/normativv/dbn/dbn_360_92_ua/1-1-0-116

21. <https://dbn.co.ua/index/0-18>
22. https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/V2216_IB.
23. https://dbn.co.ua/pav/pub01/dbn-B-2212_planuvannva.pdf ДБН 2.2-12-2019
24. <https://advances.sciencemag.org/content/6/11/eaav6964>
25. <http://www.mif-ua.com/archive/article/10966>
26. <https://www.litmir.me/br/?b=25377>